

Baby-boom'et, der blev væk

TEMAANALYSE

Danmark står over for et historisk lavt antal fødsler, hvilket overraskende nok kan forbedre de offentlige finanser på kort sigt.

Danmarks fertilitetsudfordring

Danmark står over et demografisk paradoks. På den ene side giver et lavere fødselstal på kort sigt et større finanspolitisk råderum, men det rejser også vigtige spørgsmål om, hvordan vi sikrer en bæredygtig fremtid for et samfund med en aldrende befolkning.

Hovedpointer fra undersøgelsen

- Hvis fertilitetsmønstrene for de 15-49-årige kvinder var forblevet uændret siden 2007, ville der i dag have været knap 63.000 flere børn og unge.
- I 2023 var den samlede fertilitet faldet til knap 1,5 børn pr. kvinde, væsentligt under den antagne langsigtede fertilitetsrate på 1,9.¹
- Færre børn kan på kort sigt styrke de offentlige finanser, da det kan mindske udgifterne til børnepasning og uddannelse. En tidligere analyse fra SMVDanmark viste, hvordan færre børn i fremtiden kan ende med at øge råderummet med 3 mia. kr.²
- På lang sigt betyder færre børn imidlertid en mindre arbejdsstyrke, større affolkning af landsdele og en voksende nedskæringspres, som vil kræve vanskelig omstilling.

63.000 børn, der blev væk

Den samlede fertilitet er siden 2007 faldet fra 1,84 levendefødte pr. 15-49-årig kvinde til knap 1,50 levendefødte i 2023. Det har medført, at antallet af årlige fødsler er faldet fra knap 65.000 i 2007 til godt 57.400 fødsler i 2023, jf. figur 1.

Hvis adfærden var forblevet uændret ift. 2007, ville antallet af fødsler have ligget omkring 70.600 i 2023³. Var adfærden uændret ift. 2016, ville antallet have ligget på 69.000.

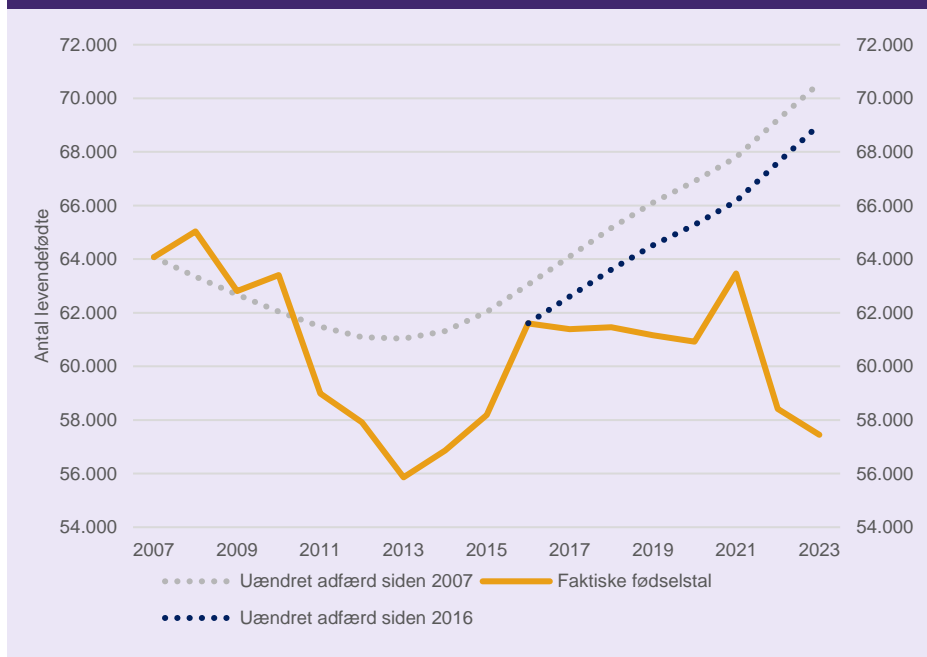
¹ For kvinder med dansk oprindel, jf. Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning: <https://www.dst.dk/Site/Dst/SingleFiles/GetArchiveFile.aspx?fi=578851727269&fo=0&ext=kvaldel>

² <https://smvdanmark.dk/analyser/temaanalyser/f%C3%A6rre-b%C3%B8rn-i-fremtiden-vil-g%C3%B8re-r%C3%A5derum-3-mia-kr>

³ Se metodeafsnit.

Stor nedgang i Danmarks fødselsrate: fra forventning til virkelighed

Udviklingen i antallet i levendefødte, 2007-2023. 2007-niveau, 2016-niveau og faktisk fødselstal.

Kilde: DST og egne beregninger

Figur 1

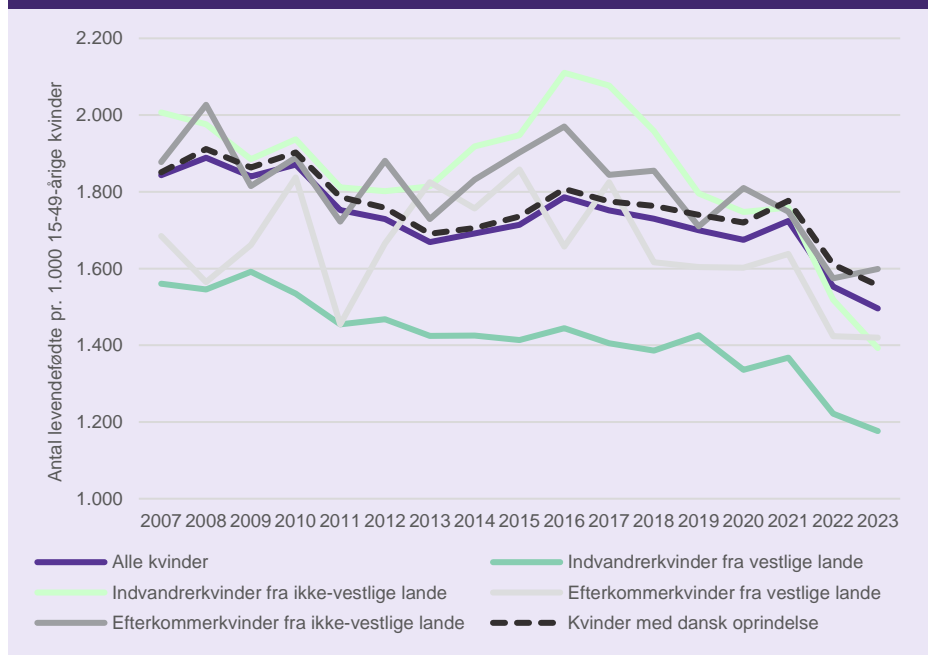
Kæmpe fald i fertilitetsrate

Ændringen skyldes bl.a. et stort fald i fertilitetskvotienterne på tværs af herkomstgrupper. For kvinder med dansk oprindelse, er fertiliteten faldet fra 1,85 i 2007 til 1,56 i 2023.

For ikke-vestlige indvandrerkvinder er faldet endnu mere markant. Hvor der i 2007 blev født godt 2,01 børn pr. ikke-vestlig indvandrerkvinde var tallet i 2023 faldet til 1,39, jf. figur 2.

Stor nedgang i Danmarks fødselsrate: fra forventning til virkelighed

Udvikling i antallet af levendefødte pr. 1.000 15-49-årige kvinde, 2007-2023. Fordelt på herkomstgrupper.

Kilde: DST og egne beregninger

Figur 2

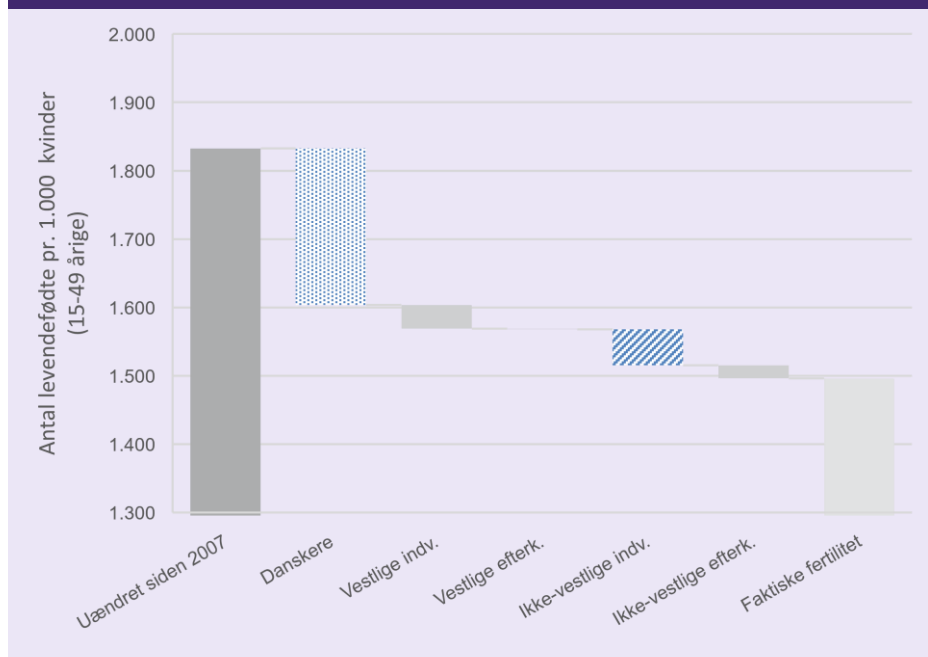
Ved uændret adfærd siden 2007, ville der i 2023 havde været født 1.833 børn pr. 1.000 kvinder (15-49-årige). I stedet blev der som bekendt født 1.496, en nedgang på 336 børn pr. 1.000 kvinder.

Selvom der er markante fald på tværs af herkomstgrupper, kan hovedparten af nedgangen i den samlede fertilitet henføres til kvinder med dansk oprindelse, jf. figur 3. Dvs. at ud af den samlede nedgang på 336 færre fødsler, kan de 229 henføres til kvinder med dansk oprindelse.

Udviklingen er altså ikke et resultat af, at adfærden hos indvandrerkvinder har ændret sig.

Danske kvin-
ders fertili-
tet betyder
mest for ud-
viklingen si-
den 2007

Forskellen i den faktiske fertilitet og fertilitetsraten i 2007 fordelt på herkomstgrupper.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Figur 3

Kan styrke de offentlige finanser

Det markante fald i fertilitetsraten i Danmark kan paradoksalt nok bidrage til en styrkelse af de offentlige finanser.

Færre børn reducerer udgiftspresset inden for fx uddannelsessystemet. Det påvirker ikke de offentlige udgifter direkte, men i sin fremskrivninger (efter 2030) lægger Finansministeriet til grund, at de offentlige udgifter bl.a. afhænger af antallet af børn og unge. Færre børn og unge betyder alt andet lige færre udgifter, og styrker dermed den offentlige saldo efter 2030.

Metode

De aldersbetingede fertilitetskvotienter i året I for kvinder på alderstrinnet x og herkomstgruppe h beregnes med følgende formel:

$$f_{xhI} = \frac{F_{xhI}}{M_{xhI}} \cdot 1000$$

Hvor F_{xhI} angiver levendefødte i året I af kvinder på alderstrin x og herkomstgruppe h , som boede i Danmark på fødselstidspunktet, mens M_{xhI} er middelfolketallet i året I for kvinder på alderstrin x og herkomstgruppe h . Fertilitetskvotienten for et alderstrin angiver hvor mange levendefødte børn 1.000 kvinder vil sætte i verden på det pågældende alderstrin.

I denne analyse har vi multipliceret med M_{xhI}

$$f_{xhI} \cdot M_{xhI} = F_{xhI} * 1000$$

Hvor M_{xhI} er fastgjort med henholdsvis $I = 2007, 2016$

Gabet mellem de faktiske og potentielle tal er beregnet ved at trække dem fra hinanden.

De alders- og herkomstspezifiske fertilitetsrater er blevet fastholdt på henholdsvis 2007 og 2016 niveau, samtidig med at det alders- og herkomstspezifiske antal kvinder har udviklet sig i takt med de reelle tal. Dette giver et bud på det potentielle antal levendefødte børn, der sammenlignes med det faktiske antal levendefødte børn.

Kontakt

Seniorøkonom Thomas Gress, tlf. 51 90 50 91, gress@SMVdanmark.dk.
SMVdanmark, marts 2024